

ASZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 10 k.
Három évre 28 k.
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Három évre 5 -
Védőpap postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Három évre 0 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 268. szám.

Nagyvárad Csütörtök, 1916 november 23.

A király a ravatalon.

Két ország tekint könnyes szemmel a király bécsi ravatala felé. A tyját siratja két ország. Magyarország egykori felvirágzásának évtizedei nevéhez fűződnek, amikor hihetetlen nagyságra emelkedett az ország. Alkotmánytisztelete, bölcsesége újra naggyá tette az országot, olyan naggyá, amilyen csak legnagyobb királyai alatt volt az ország.

A béke éveinek hosszú sorát biztosította az országnak az a tisztelet, amellyel az egész világ viseltetett iránta és ez a hosszú béke a nemzet megizmosodásának, vagyinosodásának hosszú korszaka volt. A király országainak legnagyobb ellenségei is tisztelettel viseltettek az ő felekül személye iránt. Kapzsiságuknak és vérszomjúknak az ő fenséges alakja gátat vetett s azok iránta való tekintetből vártak azzal a véres tervvel, hogy rájuk támadjanak s rongyokra tépjék országait, s megosszák a kontinent maguk között, amit lehetségesnek tartottak akkor. Évtizedeken át ő védte meg országunk békéjét s ellenségeink az ő halálára vártak, míg végre kapzsiságuk fékezhetlenné lett s egy örült golyója megindította a háboruk véres áradatát.

Ekkor mutatta meg a nemzet, hogy mily naggyá lett s megmutatta, hogy mily rajongva szereti királyát.

Végeláthatlan sorokban támadt fel a nemzet s a hadak útja ma is a csatamezőkre vonuló katonáktól népes, akik az ő nevével az ajkukon mentek a golyók elé az ő hívására s az ő fiainak vallották és érezték magukat.

Mi katolikusok még egy hatalmas, mindent átható eszme révén vallhattuk magunkénak a királyt: mert nemcsak a legelső magyar ember volt, hanem országának leg-

első katolikus. Nemcsak kötelességtudásban adott példát nekünk, hanem vallásos buzgalomban is. Minden nap ott volt a szentmisén, hogy felajánlja a legfenségesebb áldozatot, a szent misét az Urnak hálaáldozatul és könyörgésül és

emlékezünk reá, hogy mily diadalmenetté tette néhány év előtt az eucharisztikus kongresszuson Bécsben azt a körmenetet, mikor az Ur testét egy bibornok vitte elől az egész világról odasereglett hívek előtt és Jézusnak e diadalmenetén a legnagyobb áhitattal résztvett a király is.

Egy hosszú élet hűsége után Jézus legyen jutalma odafönn!

A király halála.

(Budapesti tudósítónk jelentése.) Bécsből a Correspondenz Wilhelm jelenti:

A királynál tegnap reggel magas láz lépett fel. Este 6 órakor kérte az uralkodó, hogy tegyék ágyba. Ekkor öntudata már kezdett zavarossá válni. Ő felsége az ágyban nyugodtan viselkedett, fájdalomról nem panaszkodott. Este 6 órakor az orvosok a mélyen alvó király ágyához léptek és megdöbbenéssel konstatálták, hogy a katasztrófa bekövetkezése rövid idő kérdése. Nemsokára Szidl udvari plébános feladta az utolsó kenetet az uralkodóház tagjainak jelenlétében. Az uralkodóház és az udvartartás tagjai körülállották a haldokló király ágyát. Este 9 órakor az orvosok megállapították, hogy a király szive megszűnt dobogni.

A halottas szobában halk zokogós volt hallható, még imádkoztak.

Az osztrák főváros gyászja.

Bécsből jelentik: Az egész város gyászpompát öltött. Az iskolák, a tőzsde, a színházak, mulatók zárva maradtak további intézkedésig.

Vilmos császár állítólag még ma Bécsbe érkezik, hogy jelen legyen az uralkodó temetésén. A német szövetséges államok fejedelmek majdnem valamennyien eljönnek a temetésre.

A király tegnap délután többször érdeklődött a harctéri események iránt. Megjelentették neki Krajova elfoglalását, aminek látványosan megörült.

Tisza Bécsbe érkezett.

Bécsből jelentik: Reggel 8 órakor érkezett meg a Magyar Házba Tisza István gróf a feleségével és Rosner Ervin báró miniszterrel.

Rosner elmondta Az Est munkatársának, hogy délután a minisztertanácson kapták a hírt, hogy a király állapota rosszabbra fordult. A miniszterelnök indítványára elhatározták, hogy csak a legfontosabb ügyeket

intézik el. Este 10 órakor jött a jelentés a külügyminisztériumtól, hogy a király meghalt.

A király halálának közjogi következményeiről annyit mondott a miniszter, hogy az osztrák, magyar és közös miniszterek le fognak mondani és rendelkezésére bocsátják az új királynak társait.

Tisza a Magyar Házba érkezése után Schönbrunnba hajtatott.

A képviselőház és főrendiház összehívása.

Budapestről jelenti tudósítónk: Hazai Samu báró miniszter és Apponyi Albert gróf érkeztek egymással a képviselőház egybehívása tárgyában. Később Szász Károlynál megjelentek az ellenzék vezetői és megkérték az alelnököt, hogy hívja egybe a képviselőházat. Szász kijelentette, hogy a kérésnek engedni fog, azután megegyeztek, hogy a Házat legközelebbre egybehívják.

Jósika Samu báró kijelentette Az Est tudósítójának, hogy a főrendiházat a legközelebbre egybehívják, hogy részvétét kifejezze.

A miniszterelnök az új királynál.

Bécsből jelentik a Budapesti Tudósítónak:

Károly király ma délelőtt 10 órakor kihallgatáson fogadta Tisza István gróf miniszterelnököt.

Az új trónörökös.

Bécsből jelentik: Az új trónörökösnek, aki csak 4 éves, teljes neve: Ferencz József Ottó, Róbert, Mária. 1912. évi november 20-án a reichenauai kastélyban született az uralkodó házasságának második évében.

Budapest gyásza.

Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a főváros tanácsa délben rendkívüli ülést tartott, amelyen Bárczy polgármester közölte a gyászírt. Bejelentette, hogy mihelyt értesül a temetés pontos idejéről, a törvényhatóságot nyomban rendkívüli ülésre hívja egybe. Gondoskodott a tanács, hogy a főváros külső gyásza megfelelően kifejezésre jusson.

A tanács az elhunyt király emlékének megőrzése ügyében külön fog javaslatot tenni.

A király temetése.

(Budapesti tudósítónk jelentése.) Bécsből jelentik:

A főudvarmesteri hivatalnak egy bizottsága az éjjel összeült, hogy a temetés ünnepségének szertartását megbeszéljék. A király koporsóját valószínűleg a kapucinusok sirboltjába, Erzsébet királyné koporsója mellé helyezik.

A temetés valószínűleg a jövő hét keddjén vagy szerdáján lesz.

A két első hónapban legmélyebb gyász, a következő két hónapban mély gyász, az utolsó két hónapban pedig félgyszász lesz.

A király halotti takaróján nagy virágbokréta van, amelyet Mária Valéria főhercegnő tett rá reggel.

Az uralkodóház tagjai a délelőtt folyamán többször megjelentek a halottas szobában, hogy imádkozzanak, a leggyakrabban Mária Valéria.

A németlapok megemlékezése I. Ferencz Józsefről.

Budapest, nov. 22. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A lapok a legmélyebb érzések és a szívnek belsejéből jövő fájdalommal adják hírül I. Ferencz József halálát. A gyászkeretben megjelent lapok csaknem kivétel nélkül arcképet közlik. Részletesen vázolják életét, uralkodását, életének megrázó tragédiáját, méltatják nemeslelkűségét, igazságosságát a nagy uralkodónak, aki népeit a modern kultúra útján vezette.

A király temetése 30-án lesz.

Budapest, nov. 22. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik:

Az elhunyt király végrendeletét ma délben felbontották Károly király jelenlétében. A végrendeletben a király megteszi végső rendelkezéseit magánvagyonáról és intézkedik a temetéséről.

A temetés spanyol ceremónia szerint esütörtökön, november 30-án lesz, a holttestet a Hoffburgból a Szent István-templomba viszik, ahol

Pifl biboros, hercegérsek beszélt, azután a Kapucinusok kriptájában helyezik el.

Eddigi hírek szerint a temetésen személyesen részt vesznek: Vilmos császár, Alfonz spanyol király, Lajos bajor király, Frigyes szász király, Vilmos württembergi király, Ferdinánd bolgár király, a török trónörökös, számos német fejedelem és Hindenburg vezértábornagy.

A temetés előtti két napon a közönséget beengedik a ravatalhoz.

A tudomány és művészet gyásza.

Budapest, november 22. (Saját tudósítónktól.) A budapesti egyetemnek összes fakultásain az előadások egyelőre szünetelnek, az állami színházak a temetés utáni napig zárva maradnak, a magán színházak egyelőre nem játszhatnak. A Tudományos Akadémia pénteken teljes ülést tart. Ugyanekkor a Kisfaludy Társaság is ülésezik. A közigazgatási bíróság délben teljes ülést tartott, amelyen Wlasics Gyula mondott gyászbeszédet a királyról.

Károly király átvette az uralmat.

Budapest, november 21. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Károly király ma átvette az uralmat. Délelőtt megjelentek Schönbrunban az udvari méltóságok és a vezető állásban levő tábornokok.

A manifesztumot, amellyel a király bejelenti a monarchia népeinek az uralkodás átvételét, az elmúlt éjszaka megszóvegezték és ma este nyilvánosságra hozták.

FERENC JÓZSEF mint apa.

«Sok jó atyát láttam, de szeretőbbet, mint ő felsége nem!»
Rónay Jácint emlékirataiból.

Rónay Jácint püspök és pozsonyi prépost, a ki Rudolf trónörökösöt magyar történelemre tanította, Mária Valéria királyi hercegnőnek pedig néhány éven át nevelője volt, annak idején megírta emlékiratait és csupán tíz példányban kiadomtatva, kézirat gyanánt hagyta hátra. Ez emlékiratai nyomán, néhány egyszerű s hűséges, vázlatos följegyzése által egy pár találó vonással képét adhatjuk Ferenc József királynak mint boldog, szeretettel teljes és gondos apának. Abból az időből valók a följegyzések, mikor a királyfi mint ifju készült a reá várakozó hivatására, a hercegkisasszony pedig apró kis gyermek volt.

1871 június 3-án — ugymond Rónay emlékiratában — Andrássy Gyula gróf miniszterelnök az országos ülésből a Ház folyosójára szólított: „Közölni valóm van veled, mondá, négy szem közt. Ő felsége megbízott, ajánlanék az udvarhoz oly egyént, ki egy éven át a koronaörökösnek magyar nyelven előadásokat tartana Magyarország történelméből... Hajlandó volnál e szép hivatást elvállalni, s a jövőndő magyar királyt Magyarország történelmére tanítani?”

Megkapta a megtisztelő megbízást, szeptember 27-én Bécsbe telegrafálták s ott Barthos miniszteri osztálytanácsostól azt az utasítást nyerte, hogy még aznap jelentkezék Latour tábornoknál, a trónörökös nevelőjénél Schönbrunban.

A fejedelmi palota láttára — írja Rónay — szívem szorult, mert nem birtam menekülni azon aggasztó kérdéstől: hogy minő korlátokat szabandnak történelmi előadásaimnak? Latour tábornok megelőző szívesseggel fogadott s a szokásos üdvözlés után azonnal hivatásomra tért: „Ő felsége a történelmi előadások kezdetét a jövő október hónap második felére tűzte ki, a napokat s órákat annak idején tudatni fogom; ha október tizedikére megérkezik, elég időnk lesz az intézkedésre. Ő felsége különösen óhajtja, hogy a koronaörökös magyar s amennyire lehető rögtönzött szónoklatokban gyakoroltassék. A fenség nagyon, nagyon el van foglaltva s egyelőre hetenként csak három előadást szentelhetünk Magyarországnak történelmének. Az előadási nyelv kizáróan magyar lesz s ami magát az előadandó történelmet illeti: Igazságot akarunk, kövesse ön meggyőződését.”

Rónay, ki tudvalevőleg részt vett a szabadságharcban s 17 évig emigráns volt, így folytatja följegyzéseit:

„E nyilatkozat mondhatatlanul megnyugtató s reménnyel néztem a jövőbe... Mennyire megváltoztak az idők, az emberek; ki hitte volna magyar ember létére, hogy ily utasítást nyere az, ki Magyarország történelmére tanítandja a jövőndő magyar királyt.”

A nyilvános bezáró vizsgán, melyen a király jelen volt Rónay nem huzott ki egyes tárgyakat, hanem keresztül vezette tanítványát mindkét korszakoz, királyról királyra. A trónörökös „tévedés nélkül sorolta el az országlatok kezdő és végső éveit s az évek nevezetesebb eseményeit: Vencel királytól, mint ő mondani szokta, a napáig. Tanára

GYÁSZLOBOGÓK

bármely méretben kaphatók:

KRAMMER IGNÁC

cimfestő és zászló készítőnél
Kossuth Lajos-utca 16. szám.

fölszólítására két alkalmi beszédet rögtönzött a trónörökös: az elsőben mint Szilágyi Mihály buzdítja a haza pártján és jegén álló hadakat, hogy kiáltásuk ki Magyarország királyul Mátyást. A másodikban mint Lothring Karoly szólt a Budavárát ostromló seregekhez. A király „a szónoklatok folyamán többször nyilvánította örömét a korona örökös folyékony és lelkes előadása fölött.”

A király másnap külön kihallgatáson fogadta a trónörökös magyar történelem tanárát. A felség elismerő szavára Rónay előadta, hogy a trónörökös pusztán hallás és ismétlés által sajátította el Magyarország történelmét.

— Tudom, — felelt kegyesen ő felsége s ez után a magyar nyelvben is szép előmenetelt tett s óhajtott, hogy ebben ezentúl is gyakorlata legyen.

A tanítás terve megváltozott. Rónay egyelőre nem vette át Valéria királyi hercegnő nevelését, közben többször hivatalos volt Budán udvari ebéden. 1875 január 3-án ebéd után a király megszólítja s többek közt kéri:

— Rudolfot már rég nem látta?

— Nem volt szerencsém.

— Ő igen szépen halad, sok örömmel van vele.

Már január 26-án értesíti Nopcsa báró főudvarmester Rónayt, hogy a királynő vizsátért eredeti tervére s a király beleegyezésével Maria Valéria királyi hercegnő nevelése vezetésével őt óhajtja megbízni. Rónay nyomában elfogadta a megbízást. Pár nap múlva Nopcsa báró értesíti, hogy jöhet bármikor, csak pénteknap ne: „ezt az illető helyen baljóslatu kezdetnek vennék.” A kinevező dekrétum, királyi kézirat, mely Rónaynak évi 3000 forint udvari póllékot s teljes ellátást rendel. Szállása a Burgban, Latour gróf, a trónörökös nevelőjének egykori szállása volt. Február 6-án már meglátogatta, este hat óra előtt Maria Valéria kir. hercegnőt. Alig váltottak néhány szót, midőn ő felsége a király lépett be s kedves gyermekének jóstét mondva, ismét távozott. Február 15-én kihallgatáson volt a királynál, megköszönni a bizalmat. Ő felsége így válaszolt:

— Orvendek, hogy én ismét körümben van, s inkább én köszönöm azt a jó szolgálatot, melyet ön nekem Rudolf tanításával tett, s azt a készséget, mellyel oly kis gyermek, mint Valéria, tanítására vállalkozott.

A tanítás nagy buzgalommal folyt. Március első napján olvasás közt előfordul Vörösmarty országos mór-dása: „A legelső magyar ember a király!” Kérdeztem a kis fenséget: ha tudja e, ki az a király, a legelső magyar ember? Igen, felelt mosolyogva, a papa:

Tanulás közben nem egyszer megjelenik a királyi pár s kérdezősködik a tanulás eredményéről. 1875 május végén Ischlben reggel együtt ütem a kis fenséggel írással foglalkozva, midőn a király érkezése első pillanatában meglátogatta a kir. hercegnőt. Megcókolván kedveset, első kérdése az egészség, a második a tanítvány haladása volt. — Felső, sz írásban, a bibliai történelemben és földiratban szépen halad a főhercegasszony.

— Ezenek örülök, — mondta a király, — Isten veled Valéria, csak tanulj szorgalmasan, nemsokára a mamával ismét látni foglak.

Rónay így folytatja: „Ott a drága ha-

rában hány ivadéka a hét vezérnek tanulhatna? A magyar király magyarul szól gyermekeihez!

A gödöllői életéről való följegyzéseket olvasva, csupa boldogságot s egyszerűséget látunk a királyi család életéből. Például: 1875 október 13-án reggel a király Gödöllőre érkezett. A pályaudvaron várja a trónörökös, ki kezét csókol atyjának. S a szerető atya megölelte kedves fiát... majd hozzám fordulva, azt kérdezé: „Hogy van Valéria?” — Hála Istennek, jól van!... Ő felsége meghajolt a tisztelők előtt és sietett föl ő felsége a királyné termébe s innét Maria Valéria kir. hercegnő asszonyhoz. — Ezt ő felsége nem mulasztja el soha, bármily korán érkezett, mielőtt termébe vonult volna, alvó, ébredő kedves gyermekét mindig fölkereste.

— Sok jó atyát láttam, de szeretőbbet, mint ő felsége, nem!

1876 november 17-én a király Bécsből Gödöllőre érkezett s 19-én abban a pillanatban lépett be a király Valériához, midőn a kir. hercegnő Erzsébetnapi üdvözlését elszavolta Rónay előtt. „A kis fenséget nagy zavar fogta el, de titkolózni nem lehetett, elmordóm őszintén, mitevők valánk s megmutattam a leírt üdvözlést ő felségének, ki örömmel vette kezébe az anyira rejtegetett lapot s megdicsérte a kis tanítványt, kinek most már csak egy aggodalma volt: „Hát ha a Papa megmondja a Mamának?” — „Nem hinném, de különben sincs aggodalomra okunk, azt tudja a Mama, hogy nevenapjára üdvözölni fogja, de hogy mit mondand, azt csak mi ketten tudjuk.” A kis gyermeknek kevés ideje volt aggodalomra, mert egy óra múlva elmordhatta köszöntőjét. A királyné keblére ölelte kedves gyermekét. Ti zenegy órákor istentisztelet volt, délután hat órákor negy udvari ebéd, este kilenc órákor a király Bécsbe utazott vissza.

Ugyanazon év karácsony másodnapján a király másnap Gödöllőre Bécsbe volt indulandó. A főhercegasszonyt — Maria Valériáról van szó — leginkább az aggasztja, hogy mi fog történni azzal a betanult s leírt újévi köszöntővel, ha a papa újév napján nem lesz itt? — Legelőszerebb leendő, volt az én tanácsom, ha megkérdézi a felséges papát, vajjon visszatér-e még ez évben Gödöllőre? Ha nem, álljon oda a közepre s mondja el szerencsekívánatait. Így lőn s a hercegnő elszavolta első magyar köszöntőjét:

„Kedves édes Atyám! Nincs életemben oly nap, melyen Isten áldását ne kérném az én jó Atyámról; de, ha valaha, az év első napján emelek buzgó imát az ég urához, hogy örökjék szeretett Atyám fölött s tartsa meg mindnyájunk vigasztalására és boldogságára. Az Isten meg fogja hallgatni kérésemet s e bizalommal boldog újévet kíván Valéria.”

A kir. hercegnő még az este közölte Rónayval, hogy köszöntőjét hiba nélkül elmondta.

— A papa megdicsért, — tette hozzá.

1877. év októberében reggel kilenc órákor Gödöllőn ott ültem a kis tanítvánnyal — írja Rónay — midőn ő felségeik léptek a terembe s azt kérdezik, mivel foglalkozunk? „Magyarország földiratával, e pillanatban szóltam föl a főhercegasszonyt, hogy mondán el Buda nevezetességeit, s azt felelte:

„Legnevezetesebb Budán az, hogy én ott születtem!” A felségek mosolyogtak s a királyné azt kérdezé: „Komoly volt-e a felelet?” — „Nem hinném felség, de a főhercegasszonyra (az udvarnál szokás szerint így nevezték a királyi gyermeklánykát is) nézve elvégre is legnevezetesebb Budán az, hogy ott születtem!”

Bájos jelenet folyt le a gyermekek között ugyanaz év Erzsébet napján. „Reggel kilenckor — írja Rónay — éppen szokott imánkat végeztük a „szülőkért”, midőn a király személyesen fölszólítja a kir. hercegasszonyt, hogy kísérje el a kedves mamához, „együtt fogunk gratulálni”. Ott állt már készen a kis fenség névnapi ajándéka: a sajátkezűleg készített himzés, s a Magyarország koronás címerével készített torta; ezt is elviszem magammal, mondá félénken. Megható családi jelenet volt, midőn a király egyik kezében az ajándékot vitte, a másik kezével kedves gyermekét vezette.

Ferenc Károlynak, a király atyjának súlyos betegségéről a király személyesen értesítette a kis hercegnőt, kinek pár nap múlva a királyi pár tüzenetére félbe kellett szakítania a tanulást, hogy haldokló nagypapájához siessen.

1880-ban, midőn a királyné Angliában időzött, a kis hercegnő, mint mindig, nagyon vágyakozott anyja után. „Ő felsége a király — írja Rónay — azóta, hogy a felséges asszony távozott, naponként este 7 és fél órákor mulhatatlanul fölkeresi kedves gyermekét, hogy megvigasztalja, hogy részt vegyen az esti mulatságban. Az apa ott ül a saktábla előtt, s feledve országos gondjait, s megosztva kedélyesen a gyermek örömeit, játszik szeretett leányával!...”

Az örömhíreket is maga a király közölte leánykájával. 1880 március 7-én a szokott esti órák táncolt a hercegnő kis barátjával, Aglájával. Rónay Jácint, nevelője a terembe lép, a tánc megszakadt, a kis hercegnő nagy sikkesedéssel sietett nevelőjéhez:

— Rudolf házásodik, a belga király leányát veszi el. Itt a távirat, a papa maga hozta ide.

A fenséges ara, Stefánia kir. hercegnő fogadtatása idejéről írja Rónay a következő jelenetet Schönbrunnból a fényes ünnepségről: „... egy óranegyed múlva megjelent ő felsége a királyné, kézen vezetve kedves gyermekét. Valéria főhercegasszonyt, s egy másik óranegyed meghozta az ünnep királynéját, Stefánia hercegnőt, kit ő felsége a császár király karonfogva vezetett a terembe oly elégtül és boldog arccal, minőnek még nem voltam soha tanúja.

Elkövetkezett a mayerlingi rettenő tragédia, a király apai szívet szörnyű csapás érte. „Olyan lelki rázkódtatáson kellett átéssnie, — írja Márki Sándor szép életrajzában — mint az első királynak, Szent Istvánnak, mikor megtudta, hogy egyetlen fiát, Szent Imre herceget vadászatban vadkan ölte meg. Rudolf elbunyta híret 1889 január 30-án délelőtt 11 órákor Hoyos József gróf vitte meg Bécsbe Boobelles gróf főudvarmesternek, ki azt előbb Nopcsa Ferenc báróval, a királyné főudvarmesterével s azután vele együtt magával a királynéval közölte. Erzsébet királyné leküzdötte rettenetes fájdalmát s maga ment a királyhoz, kit ebben a percben Istenen kívül csak ő vigasztalhatott meg. „Hogy mit köszönhetek én e nehéz napokban forrón szeretett hitvesemnek, — mondá utóbb Ferenc József — hogy

Meglezdődött a nagy téli kötöttáru vásár a „Hófehérke” harisnya áruházban Nagyvárad.
SZENT LÁSZLÓ-TÉR, SAS-PALOTA, DROGERIA MELLETT.

Nagy ocassió
14 napig!

Női harisnya, pamut, gyapjú, cérna és muselin párja K 1-70, 1-96, 2-80, 3-50, 4-50, 6-70, 7-100.
Férfi harisnya, pamut, gyapjú és cérna párja . . . K -96, 1-30, 1-70, 2-50, 3-40, 4-50.
Gyermekek pateri harisnya, fekete és barna párja . K -90, 1-10, 1-30, 1-50, 1-70, 1-90, 2-10.
Női, férfi és gyermek keztü kötött és trico párja K 1-10, 1-50, 1-80, 2-10, 3-10, 4-10, 5-10.

Szigoruan szolid
szabott árak!

:: Gondog választék, rendkívül előnyárak tricoárak, sweatterek női, férfi kötött kabátokban és mindennemű kötött árukban ::

mily nagy támaszom volt ő nekem: azt esetelni s eléggé hiven kifejezni nem tudom. Nem adhatok elég hálát az égnek, hogy ily élettársal ajándékozott meg." Másnap pedig így szöjt Tisza Kálmánhoz:

— Nem maradt egyebem, mint a kötelességérzet, melyhez hű maradok mindaddig, míg öreg csontjaim kibírják. Erre ön és népem bizton számíthatnak.

Férfias szavak — férfiasan be is váltotta, aki mondotta . . .

A király Nagyváradon.

Szent László városa elkomorodva gyászolja halott uralkodóját, akit egy izben vendégül látott. A kir. kath. jogakadémia

Az egyház gyásza.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök legutóbb kiadott körlevelében következő emelkedett szavakkal ad kifejezést az egyházmegye gyászának:

Tudtuk, hogy a természet törvényei szerint nem keshetik már soká a halál, amely elragadja őt tőlünk: mégis mint váratlan esapás hat ránk a hír, hogy **0 cs. és apostoli királyi felsége I. Ferencz József november hó 21-én, este 9 órakor a schönbrunni kastélyban az Urban csendesen elszenderült.**

Jeremiás szavaival siránkozunk: „*Árvákká lettünk atya nélkül . . . Oda van szívünk öröme és siralomra változott vigkarunk. Leesett a mi tejünk koronája . . . Azért lett szomoruvá a mi szívünk, azért homályosodtak meg szemünk.*“ (5., 3-17.)

Alig van nemzet a világon, amelynek királyságát, királyainak a tekintélyét már születésekor és egész fennállása alatt a kath. elikus anyaszentegyház annyi szeretettel megáldotta és megvédte volna, mint a mi nemzetünké s amelynek szintén az egyháztól nyert koronáját annyira a szentség aureorájával vette volna körül ugy a vallás, mint a történelem és nemzet kegyelme. E szent korona ragyogó fényében állt előttünk a vallásos, a jóságos, a lovagias agg király. Az a lelkes és rajongó szeretet, az a hődellettel és becsülettel teljes ragaszkodás, mellyel minden magyar lélek az ő tiszta alakjára nézett s melyet ő egy tiszta, becsületes, hűségben és szeretetben következően hosszú életen át szerzett magának: ezek kísérik őt utolsó útjára, lehatolnak a kriptá mélyére és imádságos gondolatokkal fölemelkednek az örök Fejedelem trónusához csendes nyugodalmat, örök békét esdve sokat szenvedett lelkére.

Történelmünk legnagyobb eseményeihez kapcsolódnak uralkodásának a határkövei. Ha volt is idő, amikor honunkban hontalonnak éreztük magunkat, amidőn „koldulni jártunk volna azon hitért és reményért, hogy nem halt meg, hogy él nemzetünk;“ ha folytak is könnyeink, de az irgalmas Isten meglátta azokat: adott nagylelkű, nemes, lovagias királyt, aki az uralkodók keserves iskolájában okulva, régi ösvényekről letérve kereste és megtalálta az egyetértést a magyar nemzettel. Az 1867 i. koronázási év Magyarország ujjászületésének az éve. A legalkotmányosabb uralkodó oldalán egy angyali jóságú, magyar nemzetét szerető királyné áll. A király uralkodói kötelességei-

százéves jubileuma alkalmával jelent meg az uralkodó Szent László városában s felkereste az *alma mater* t s igazán barátságosan elbeszélgetett Bozóky Alajos dr. udvari tanácsossal, az akkori igazgatóval. Egyik kérdésre, hogy mi az igazgató hivatali szobája melletti terem, amelyben az alapvizsgálatokat végezték, a mellette álló jogászfüj, most e lap munkatársa, így válaszolt félhangon:

— Gőzfürdő.

A király odafordult s jót nevetett a találó válaszon, mondta:

— Valóban . . .

A király látogatása emlékét márványtábla örökíti meg a jogakadémia falán.

nek példátlanul lelkiismeretes teljesítésével tündöklök, a királyné meleg szívének páratlan szeretetével ragyog nemzete fölött: csoda e, ha így az önmagának visszaadott, pótolni szorgalommal és munkássággal, amit elmulasztott úgy hogy ez a hon ma régi fényben és dicsőségben sziklaszilárdan áll ezer vész és veszedelem között. Böles uralkodása a fejlődés, a haladás, a megerősítés áldásos éveit jelenti hazánk történelmében; s szívjóságát, kötelességtudását, lelki erejét emlegetni fogják késő századok.

A helyesnek ismert uton népei javára utolsó lehetőségig kitartott; dicsőséges hadseregének páratlan hősiességét, fényes győzelmeit láthatta, de népeinek földi békéjéért már ott fog imádkozni, ahol örök álmát alussza, ahol „élet van halál nélkül, ifju-

ság elvéntülés nélkül, fény homály nélkül, öröm szomorúság nélkül, jóakarát gonoszság nélkül, uralkodás végnélkül“ (S Augustini Serm. 40. ad frat. in eremo).

A nemzeti gyászban való részvétel megnyilatkozásául rendelem a következőket:

1. Egyházmegyém minden önálló lelkeszséggel bíró egyházában boldogult királyért temetése napján ünnepélyes gyászmise tartandó. Ezen gyász istentiszteletre a polgári és katonai hatóságok és hivatalok meghívandók, a hívek a templomban figyelemzetendők.

Ezen ünnepélyes gyász-istentisztelet idejét székesegyházamban külön fogom kitűzni.

2. Az előbbi pontban említett gyász-istentiszteleten a tanuló ifjuság vegyen részt s utána minden tanintézetben legyen gyász-ünnepély, mely legalább is annyiból álljon, hogy egyik tanintézeti tanár, illetve tanító (tanítónő) a nemzeti csapás nagyságát méltassa s elhunyt királyunk emlékezetét a megrendítő szomorú alkalomnak megfelelő módon kegyeletes szavakkal véssze az ifjuság lelkébe.

A temetés, illetve gyász-ünnepély napján a főhatóságom alatti összes tanintézetekben szüneteljen a tanítás.

3. A temetésig minden nap, a déli Urangyalára szólító harangozás után, továbbá a temetés napján és órájában az egyházmegye összes harangjai meghuzassanak.

4. A temetésig lehetőleg minden lelkészségen és iskolán fekete lobogó legyen kitűzve.

Nagyvárad, 1916 november 21.

Miklós,
püspök.

A város gyásza.

A nemzetet ért mélységes gyászról tegnap reggel a lapokból értesült Nagyvárad város közönsége. Az egész városban megdöbbenéssel és fájdalmas részvétellel fogadták a gyászhírt.

Már a kora reggeli órákban kitűzték a gyászlöbögőket a középületekre: a városházára, a vármegyeházára, a kir. tábla és a törvényszék épületeire, a kir. ügyészség, a posta, vasut, államépítészeti hivatal, a kir. pénzügyigazgatóság, jogakadémia, papnevelde, földmívelési miniszteri kirendeltség, az O. M. Bank, a kereskedelmi kamara, ipartestület házára, a Szigligeti színházra; továbbá az összes katolikus és felekezeti templomokra, a r. kath. és g. kath. püspöki palotákra, a gör. keleti érsek jelenlegi lakása és dr. Cziffra Kálmán főispán lakása és a kano-noki lakok fölé, az összes iskolák, pénzügyzetek, a visszabályozó társulatok, a László-fimenedékház, az Irgalmasok, a Kath. Kör, Szent József intézet, a biharmegyei Casinó épületeire, valamint sok magánháza.

A nap folyamán egyes üzletek kirakatait nagy gyászpompával átalakították s az elhunyt király arcképét kihelyezték.

A házakon pereről-perere szaporodott az országos gyász jelvénye.

A gyász a városházán.

Tegnap reggel dr. Cziffra Kálmán főispán értekezett Rimler Károly polgármes-

terrel, hogy a gyászeset folytán teendő intézkedéseket megbeszéljék.

Mivel azonban a belügyminisztertől arról értesült dr. Cziffra Kálmán főispán, hogy a miniszter egyöntetűen intézkedik a gyászeset alkalmából, bevárják a miniszter intézkedéseit.

Ettől függetlenül azonban megállapodtak abban, hogy rendkívüli ülést tartson a tanács.

Délelőtt 10 órakor a város tanácsa ülést tartott, Rimler Károly polgármester elnöke alatt, amelyen Lukács Ödön főjegyző, dr. Thury László főügyész, Komlóssy József, Eleméry Ferenc és Juricskay Barna tanácsnokok, Gerő Ármán főkapitány és dr. Mayer László főorvos voltak jelen.

Az ülés elején Rimler Károly polgármester a következő beszéddel tudatta a tanács tagjaival az egész nemzetet megrendítő gyászt:

Megrendült szívvel hozom tudomására Nagyvárad város tanácsának a gyászt, ami Magyarország egót tegnap este 9 órakor behorította. Dicsőségesen uralkodó királyunk I. Ferenc József a legjobb és legalkotmányosabb uralkodó tegnap örök álomra hunyta le fáradt szemeit. Meggyászoljuk már a megrendítő eszt első percében is a nagy fejedelmet, akinek uralkodása és szeretete mély nyomokat

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR“-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen finomságú harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszertárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi“ gyógytárában, Csillag gyógyszertár Szacs-vay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István Apolló drogériájában.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás

(mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

hagyott messi időkn hosszú évtizedeken. Mi, akik láttuk az ő nagy alakját, peroról-peroról nőni a magyar nép szeretetében lejutva és fájdalmasan állunk e pillanatban.

A fájdalom első percében tétován állunk a nagy halott előtt és megrendült szívünk azt diktálja, hogy a legigazságosabb és legjobb uralkodó emléket, már első összejövetelünk alkalmával külön jegyzőkönyvben örökítsük meg és keressük meg dr. Cziffra Kálmán főispánt, hogy a megrendítő gyászbeszéd következtében Nagyvárad város törvényhatósági ülését hívja össze.

Ezután foglalkozott a tanács azzal, hogy miképen fejezze ki a város részvétét Ő Felsége halála felett. Tekintettel azonban arra, hogy a belügyminiszter intézkedése bevárható, mélyre hatóbb intézkedéseket nem tettek, azonban elrendelte, hogy a középületekre kitűzzék a gyászlobogót.

A rendkívüli közgyűlés idejét később állapítják meg.

A királyi ítélőtábla gyásza.

A királyi ítélőtábla a király elhunyt alkalmából dr. Lábán Lajos ítélőtáblai elnök elnöke alatt teljes ülést tartott, a melyen az elnök mély meghatottsággal emlékezett meg az egész országot megdöbbentő gyászestéről.

A királyi ítélőtábla gyászának kifejezésétől elhatározta, hogy a gyászlobogót a temetésig, illetve a helyi gyászünnepek időpontjáig kitűzve tartja, — a temetés napján ülést és tárgyalást nem tart, — az üléseken és tárgyalásokon a bírák fekete öltözetben jelennek meg, — a királynak a tárgyalótermekben elhelyezett arképeit gyászfátyollal vonják be és a helyi gyászünnepeken a tábla testületileg fog megjelenni.

Balás Elemér dr az első elnökről.

A nagyvárad királyi törvényszék teljes ülésén Balás Elemér dr elnök formailag tökéletes, érdekesben össze, stílusában szárnyaló beszédben emlékezett meg a király haláláról s az igazságügy mély gyászáról.

— Szörnyű napokat élünk, mondotta az elnök, nem is napokat, hanem hónapokat és éveket. S e rettenetes időkben éri a magyar nemzetet az a csapás, hogy királyát ezt a nagy történelmi alakot elveszíti. A királynak nem adta meg a sors az öreg kor ajándékát: a csendes nyugalmat, a legszörnyűbb időkben fejezte be áldásos életét s nem érhetette meg a dicsőséges diadalt, a melyet minden bizonynyal meg fogunk szerezni emberfeletti küzdelmeinkkel. Az örök nyugodalmat az Eggek Uránál a mennyek országában kapja jutalmul s lelke előri azt a boldogságot, amelyet itt nem szerezhett meg az, aki a földön az első elnöke volt.

Javasolja: A királyi törvényszék gyásza jeléül ma és a temetés napján ne tartson ülést s ne tárgyaljon, míg felsőbb utasítást nem kap.

Mivel az uralkodó államvallás a római katolikus s Ő felsége is e vallás követője volt, a r. katolikus székesegyházban tartandó gyászistentiszteleten testületileg jelenjenek meg. Tűzzék ki a törvényszék épületére a gyászlobogót s az lengjen ott a temetést követő harmadik napig. Ő felségének a tárgyaló termekben levő arképét gyászfátyollal vonják be, a bírák és bírósági tisztviselők a gyász külső jeléül sötét ruhában tárgyaljanak s a külső életben is így jelenjenek meg, végül mély gyásznak jegyzőkönyvileg kifejezést adjanak.

A javaslatokat a teljes ülés egyhangulag elfogadta. Jegyző volt: *Alliquander Kálmán dr.*

A törvényszéken és a járásbíróóságokon ennél fogja semmi tárgyalás nem volt.

A vármegye gyásza.

A király elhunyt alkalmából *Miskolczy Ferenc* főispán legközelebbre rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelyen a vármegye kifejezést ad mély részvételnek.

A főispán a tegnapi nap folyamán telefonon felszólította a főszolgabírókat, hogy az uralkodó halála folytán beálló gyászt külsőleg is juttassák kifejezésre. Gyászlobogókat tűzzenek ki úgy a középületekre, mint a magánházakra.

A továbbiakra nézve a vármegye vezetősége bevárja a belügyminiszter rendelkezését, amely valószínűleg egyöntetű lesz az egész országban.

Tilos a mulatás és a zene.

A gyászra való tekintettel a tegnapi nap folyamán *Gerő Ármán* főkapitány továbbintézkedésig megtiltotta mindennemű mulatságok tartását, így a színelőadásokat, mozi, kabarét stb., ugyiszintén tilos a zene a kávéházakban, vendéglőkben és egyéb mulatóhelyeken. Valószínűleg miniszteri rendelet is fog intézkedni erre nézve. Hogy a tilalom mennyi időre lesz érvényben, most még bizonytalan. A záróra megrövidítésére eddig még nem jött rendelet.

Dr Molnár Imre az olasziai városatyajelöltje.

Hajlandó elfogadni a jelöltséget.

Annak idején mély sajnálattal fogadta egész Nagyvárad közönsége a törvényhatóság kiváló tagjának: dr. Molnár Imre nyug. jogtanárnak azon elhatározását, hogy lemond úgy a törvényhatósági bizottságban, mint az összes szakbizottságokban viselt tisztségéről.

Dacára a több oldalról megindult közbenjárásnak, dr. Molnár Imre megmaradt szándéka mellett.

A törvényhatóság december hó 3-án tűzte ki a lemondás folytán megüresedett városatyaság betöltését.

A függetlenségi párt, dacára, hogy dr. Molnár Imre nem tartozik a párt köteleibe, legutóbbi ülésén Kelen Béla indítványára amellet foglalt állást, hogy tekintettel dr. Molnár Imre kiváló egyéniségére s arra a nagybecsű munkálkodásra, amelyet évtizedeken át a város és annak polgárai érdekében oly önzetlenül kifejtett, nem állít más jelöltet, hanem dr. Molnár Imrét jelölje s megválasztása érdekében mindent elkövet.

Mint értesülünk, a gyűlés megbízásából tegnap dr. Olasz Béla vezetése alatt *Darvassy Lajos, Kelen Béla, Hann Lajos, Kerekes Elek* és *Pásztor Tde* felkeresték dr. Molnár Imrét.

Dr. Olasz Béla kifejtette, hogy a város közönsége a legnagyobb elismeréssel fogadta azt az önzellen, hasznos és értékes munkát, amelyet dr. Molnár Imre a város érdekében kifejtett s ezért tisztelettel és szeretettel adózik. Meg van győződve a város közönsége, hogy őt a törvényhatóságban nem nélkülözheti. Miért is, mondhatja, hogy a választók összeségének szinte óhaját juttatja kifejezésre, midőn kéri, hogy a köz érdekében változtassa meg elhatározását s a jelöltséget fogadja el.

Dr. Molnár Imre köszöni a megtisztelést. Jól esik a szeretet és a bizalom ezen megnyilatkozása a polgárság részéről, mely elégtételül szolgál 43 évi közéleti működése közben szenvedett üldöztetésért. Bár elhatározása komoly volt, úgy érzi, hogy polgártársainak bizalma előtt meg kell haljania. Ez bírja arra, hogy előbbi szándékát megmássa s ha jelölik, azt elfogadja.

A kiváló férfiú ezen elhatározását nagy örömmel fogadták a küldöttség tagjai s bizonyára a város polgárai is örömmel értesülnek dr. Molnár Imre nyilatkozatáról.

Mint értesülünk a dolgok ilyen változása a munkapárt vezető egyénei előtt is kedvező fogadtatásra talált s Molnár Imrével szemben nem álltanak jelöltet, hanem az ő megválasztását támogatják.

Most csak a választópolgárokon a sor, hogy a választásnál imponálás módon adjanak kifejezést szeretetük és tiszteletüknek dr. Molnár Imre kiváló személye iránt.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb dísz. Az első ránca a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbeszélhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 3.— K. Kapható: Farkas István "Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

* **Köhögés**, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle **hurut szelétke**. Ára 1 kor. Kapható Farkas István "Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelöltő és köpenyraktár, mely a legszolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. **Costümruhák** saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

megérkeztek

Telefon 11-09

Károly király proklamációja a nemzethez.

Budapest, november 22. (Saját tudósi tónktól.) A hivatalos lap ma este rendkívüli kiadásban jelent meg, amely a következőket tartalmazza:

Ő császári és apostoli királyi felsége a következő legfelsőbb királyi kéziratot méltóztatott a legkegyelmesebben kiadni:

Kedves gróf Tisza!

A kormányzatot a mai napon átvettem és megerősítem állásukban, egyszersmind megbízom Önt, hogy népeimhez intézett idezárt proklamációt közhírré tegye.

Kelt Bécsben, 1916. évi november 21-én.

Károly, s. k.

Gróf Tisza s. k.

Népeimhez!

Hazámmal és hű népeimmel együtt mely megindulással megrendelve állók ama nemes uralkodó ravatalánál, aki közel 70 éven át viselte gondját a monarchia sorsának. A Mindenható kegyelme kora ifjúságában hívta trónra őt és erőt adott neki, hogy késő égg koráig súlyos emberi szenvedésektől meg nem ingatva és meg nem törve, kizárólag tiszta és népeinek forró szeretete által eléje szabott kötelességeinek szentelje magát. Az ő bölcsesége belátása és atyai gondoskodása alkotta meg a békés együttélés és szabad fejlődés állandó alapjait. Súlyos zavarok és veszélyek közül jó és rossz időkönt ő vezette Ausztria-Magyarországot a béke hosszú áldásos idején keresztül a hatalomnak arra a magas polcára, amelyen ma a hű szövetségesekkel karöltve állja a harcot a mindenfelől rátörő ellenséggel szemben.

Az ő művét kell folytatnom és fejtenem be. Viharos időben lépek őseimnek, fenkölt elődöm által teljes fényben reám hagyott tisztos trónjára. A cél ninesen még elérve, nem tört még meg ellenségeimnek balhiedelme, hogy támadásaik folytatásával legyőzhetik, sőt szétrombolhatják a monarchiát.

Egynek érzem magam népeimmel abban a hajthatatlan elhatározásban, hogy végigküzdjem a harcot olyan béke kiküzdéséig, mely biztosítja a monarchia fenállását és a zavartalan tovább fejlődés szilárd alapjait. Büszke bizalommal számítok rá, hogy hős véderőm népeim áldozatkész hazaszeretetére támaszkodva, hű fegyverbarátságban szövetséges haderőkkel, Isten segítségével vissza fogja venni az ellenség összes támadásait és győzelmes befejezéshez juttatja a háborút.

Éppen olyan megfoghatatlanul bízom abban, hogy monarchiám, melynek hatalma a benne egyesült két államnak régi törvényekben megirt, harcban és veszélyben újra megpecsételt elválaszthatatlan sorsközösségben rejlik, be- és kifelé mozdulva és meg erősödve fog ebből a háborúból kikerülni és bízom abban is, hogy az összetartozandóság tudatától és mély hazaszeretettől áthatva, a külfelenség leverésére áldozatkész elszánt sággal egyesült népeim együtt fognak működni a békés erőtől és megújulás munkájában is, hogy a belső virágzás, fejlődés és megerősödés korszakát biztosítsák a monarchia két állama, a hozzájuk csatolt tartományok: Bosznia és Hercegovina számára.

Amidőn az Ég kegyelmét és áldását kérem magamra, hazámmal és szeretett népeimre, a Mindenható színe előtt fogadom, hogy az őseim által reámhagyott örökségnek hű sá-

fárja leszek, mindent meg akarok tenni, hogy mielőbb elmúljanak a háboru áldozatai és borzalmai; újból meg kívánom népeimnek szerezni a béke áldásait, amint ezt fegyvereink becsülete, államainak és hű szövetségeseimnek létérdeke és ellenségeink dacra megengedi.

Népeimnek igazságos szeretetteljes fejedelme akarok lenni, az alkotmányt és törvényt tiszteletben kívánom tartani, gondosan fogok örködni a jogegyenlőség felett. Állandó törekvéseimet népeim erkölcsi és szellemi javának előmozdítására, a szabadság és a jogrend oltalmára és arra irányítom, hogy a társadalom munkás tagjai számára becsületes munkájuk gyümölcsét biztosítsam. Elődömtől örökölt drága örökségem a korona és a nép kölcsönös ragaszkodása és bizalma is. Magasztos, de súlyos uralkodói hivatásom kötelességeinek teljesítéséhez ebből merítek erőt. Ausztria-Magyarország elpusztíthatatlan életrejébe vetett hittem, népeim iránt érzett mélységes szerepetől áthatva állítom életmet és minden erőmet a magasztos feladat szolgálatába.

Kelt Bécsben, 1916. november hó 21.

KÁROLY, s. k.

Gróf Tisza István, s. k.

A lelet.

A Lakatos-Waiszlovich per.

Orosz, Gogol novella. Waiszlovich Emil tbb. teg egy beadványban azt kérte a rendőrségtől, hogy a Bombicsek (Bonbonnier) mulató tulajdonsa ne járasson rossz képű reklámhücsköt az utcákon s tiltsa be a rendőrség, hogy röpcédulékkel teleszórják az utcákat. Ez körügy. Sajátságos választ kapott e beadványra, azt, hogy meglepetés, s fizessen 4 koronát, mert bélyeget nem ragasztott az írásra.

Waiszlovich Emil erre felment a rendőrkapitányi iktatóba s így szólt Lakatos Sándor iktatóhoz.

— Hamis leletekkel akar pénzt szerezni? Azt gondolta, ugye, hogy Waiszlovich Emil nem tesz szót 4 koronáért, hanem fizet? Hogy bánhat egy közpolgárral, ha egy Waiszlovichesal így bánik? A polgárok zsebére utazik.

Ezért Lakatos Sándor feljelentette ragalmazásért a méltatlanul odó virilistát.

Köriben kiderült, hogy Lakatos Sándor feljelentése mellett nincs a polgármester felhatalmazása, de ezt pótolták. A tárgyaláson meg ez derült ki, hogy a polgármesteri felhatalmazáson nincs pecsét, s a polgármester nem emlékezett, hogy tőls kértek volna ilyen, ezért visszavonta, de a jegyzőkönyvben kijelentette, hogy ha már aláírta, fenn is tartja. A törvényszék így 100 koronára ítélte a városatyát.

Felebbezés folytán a tábla tegnap tárgyalta ezt az ügyet Harmathy Károly kuriai bíró vezetésével működő tanácsában. Kiderült a beszerzett hivatalos pénzügyigazgatósági adatokból, hogy míg 1911-ben 226 leletet vett fel Lakatos, 1912-ben már csak 72 őt.

Thury Endre dr. királyi ügyész bizonyítva látja, hogy köztisztviselőt sértettek meg, akinek kötelessége felvenni a leletet s ezt nem önállóan teszi, hanem a főkapitány ellenjegyzéssel. A vádat fenntartja.

Breuer Oszkár dr. védő a jogi oldalát domborítja ki az esetnek. Lakatos akkor még nem volt köztisztviselő, mikor a leletet felvette, később tett csak esküt. Rimler meghatalmazásán nem volt pecsét, nem érvényes. Waiszlovich közérdekből cselekedett s a kisemberek érdekében lépett fel, akiknek zsebére utaznak a leletezők.

A tábla Waiszlovich Emil egyrendű ragalmazás vádjá alól felmentette, de a Lakatos Sándor terhére elkövetett becsületsértés vétsége miatt az alapperbeli ítéletet helybenhagyta, mert a polgármesteri felhatalmazás érvényes.

Vádlott és védője semmiségi panaszt jelentettek be.

Tüzérharc a Somme területén.

Berlin, november 22. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A ködös idő legnagyobb részben megakadályozza a harci tevékenységet. A labossei csatortától délre az anhalti 93. gyalogezred és a magdeburgi 4. utász zászlóalj őrsérei behatoltak az angol árkokba és a védelmi művek szétrombolása után több mint 20 fogolylyal és egy gépfegyverrel tértek vissza.

A Somme területén is a nap folyamán ugyancsak kisebb volt a tüzéségi tűz és este is csak az Ancre két partján és a St. Pierre Vaasti erdőnél lett erősebb. Az angoloknak egy támadása Serrétől északnyugatra elhárító tűzünkben összeomlott.

Megvertük az oláhokat Krajovánál.

Keleti harctér.

Rigától délayugatra német népfelkelők rohamcsapata az orosz állásokból saját vesztesége nélkül 33 foglyot és 2 gépfegyvert hozott be.

Egyékként a tengertől a Kárpátok brasiói könyökéig nem volt nagyobb harci tevékenység.

Kampolungtól északra a románok megismételték hiábavaló támadásaikat a németosztrák magyar harc vonal ellen.

A vöröstoronyi szoros utnál és az Olt folyó oldalvögyeiben harcok közben tört nyertünk. A megvert ellenség elenélését szuronytámadással és lovas rohammal letörve észak felől nyugat és keletporoszországi gyalogság, nyugat felől pedig Őfelsége a királyné vértess ezredének egy százada vonultak be elsőnek a német csapatok között Krajovába.

Egy magaslátot visszahódítottunk.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadcsaportja Dobrudzsában a tengerpart közlő-

ben előtéri harcok. A Dunaánál helyenkint tüzvérségi tűz.

Macedóniai front.

Az Ochrida és a Prespa tó között, valamint a monasztiri sikon az antant elő

csapatát a német-bolgár állások körletébe jutottak.

Tralovótól keletre gárda vadászaink visszahódítottak egy magaslatot, amelyet több erős támadással szemben megtartottak.

Ludendorff, első főszállásmeister.

* **Megfagyott szőlőtől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és felhárítására gyors és biztos hatású a Harmattej crème és hozzávaló szappan.** Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

Legújabb táviratok.

Az elhunyt uralkodó hagyatéki leltára.

Budapest, november 22. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Burián báró és Montenuovo főudvarmester az elhunyt uralkodó hagyatékáról ma leltárt készítettek.

A holttest bebalzsamozásakor a király szívét ezüst serlegbe, a belső részeket pedig rézüstbe zárták.

Budapest, november 22. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik, hogy a német kancellár és Burián báró között táviratváltás volt a király elhunyt alkalmából.

Krajova elfoglalása hivatalos jelentésben.

Keleti harctér. Budapest, nov. 21. (Hivatalos.) *Károly főherceg vezérezredes hadsereg harcvonala. Krajovát rövid harc után elfoglaltuk. A románok az Oltnak mind a két oldalán tovább hátrálnak.*

Kampolungtól északra az ellenségnek minden arra irányuló kísérlete, hogy elkéseredett támadásokkal sikert küzdjön ki, ismét eredménytelen maradt.

Egyébként a keleti arcvonalon nem történt nevezetesebb esemény.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. *Höfer.*

HIREK

* **Kongregációi élet.** Az Urinők Mária-Kongregációja ma délután fél 5 kor gyűlést tart a szokott helyen.

* **Elmarad az előadás a háborus adókról.** Említettük, hogy Mátyás Jenő, a Magyar Gyárosok Orsz. Szövetségének titkára vasárnap délelőtt előadást tart a Háborus adókról a nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamarájában. Az előadás, a közbejött országos gyász miatt, elmarad.

* **A király utolsó kinevezettjei.** A királyi törvényszéken tegnap teljes tanácsülésben három bíró tette le az esküt: *Körtvényessy Sándor* nagyszalontai, *S. Nyisztor Albert* és *Móricz István* bereityóujfalui járásbírók. Az esküt a szokásos formula szerint tették le: „Esküszöm, a királyhoz hűleszek. . . Balás Elemér dr emelkedett lelkiületű beszédet intézett hozzájuk a bírói hivatal szépségéről és magasztoságáról, s felhívta figyelmüket, hogy kinevezésük utolsó tollvonásai az uralkodónak, s égi kegyelem engedte meg, hogy I. Ferenc József nevezte ki őket, utolsó napjaiban A gyönyörű beszéd a jelenlevőket szemmeláthatóan meghatotta. Jegyző volt: *Alliquander Kál* mán dr.

* **Elmaradt a jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága tegnap délutánra kitűzött ülését elhalasztotta.

Sebesült és beteg tisztak jelentkezése. Mindazon tisztak (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a harctérről visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik póttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek nov. hó 27 én d. e. 10 órakor nálam: (Ór-utca 5. szám alatt) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. *Fülöpp Artur* altábornagy, állomásparancsnok.

* **Karácsonyi püspök gyásza.** Megemlékeztünk a fájdalmas gyászról, mely dr *Karácsonyi János* c. püspököt sújtotta édesanyjának, özv. *Karácsonyi Jánosné* szül. *Papp Teréziának* halálával. Az áldott lelkű urnó temetése kedden nagy részvét mellett mezt végbe Gyulán, amelyen Gyula város intelligenciája és polgárága óriási számban volt jelen. A temetést és a gyászmisét a gyulai főtemplomban dr *Vucskics Gyula* kanonok végezte, a gyulai káplánok segédletével. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk és virágok borították. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak nagy fájdalommal, de a Mindenható bölcs végzésén alázattal megnyugodva jelentik, hogy özvegy *Karácsonyi Jánosné Papp Terézia* munkás életének 84-ik évében a haldoklók szeantságának ájtatos felvétel után 1916. november 19-án délelőtt 11 órakor jobb létre szenderült. Kedves halottunk hült tetemét 1916 november 21 délután 3 órakor fogjuk az 6 házánál (Rákóczi-u. 6.) tartandó beszantelés után a gyulai Szentháromság temetőben a család sikertben a földáadás boldog reményében elhelyezni. Az engesztelő szentmise áldozatot előzőleg november 21 én délelőtt fél 9 órakor fogjuk a gyulai főtemplomban az egek Urának bemutatni E végisztelességre az elhunytak rokonait, ismerőseit tiszteltetel meghívjuk, Kelt Gyulán, 1916 november 20-án. Dr *Karácsonyi János*, *Karácsonyi Károly*, *Karácsonyi Teréz* *Kiss Józsefné*, *Karácsonyi Mária*, *Karácsonyi Anna* gyarmakai, *Karácsonyi Gizike*, *Karácsonyi Magdolna* unokái, *Kiss József* veje, *Papp Gábor*, *Paoo Antal* testvérai, *Urbán István* nészáza, *Urbán Istvánné Kiss Lidia* nészászonyja. Az örök világosság fányeskedjék neki!

* **A Népszövetség ünnepélye elmarad.** A Katolikus Népszövetség vasárnap délutánra hirdetett ünnepélye a király halála miatt az országos gyászra tekintettel elmarad. Közölni fogjuk, mikor tartják meg.

* **A Leszámitoló bank új helyisége.** A Leszámitoló bank *Szajbely Gyula* magyar kir. udvari tanácsos elnöklété alatt mai napon tartott igazgatósági ülésén elhatározta, hogy püsztári helyiségeit a Bámer téren lévő széküzőnek ucai földszintjére helyezi át. Ugyanazon ülésben az igazgatóság *Róder Ferenc* főtitkárjelöltjét cégvezetői jogosultsággal ruházta el.

* **Polekskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kiskérőleg *Farkas István Apolló* drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

NYILTÉR

Karácsonyi vásár

Heti árjegyzék:

Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre	30 K
Teás készlet aranyozással 6 személyre	8 K
Kávés készlet aranyozással 6 személyre	8 K
Fekete kávé készlet aranyozással 6 személyre	8 K
Mosdó készlet fayence	10 K
Gyümölcsös készlet majolika 6 személyre	6 K
Tésztás készlet majolika 6 személyre	4 K
Befőttés készlet Kristály üvegből 6 személyre	4 K
Torta készlet Kristály üvegből 6 személyre	4 K
Befőttés készlet nickel fogóval 6 személyre	6 K
Vizes készlet kristály üvegből 6 személyre	4 K
Boros készlet kristály üvegből 6 személyre	3 K
Likörös készlet kristály üvegből 6 személyre	3 K
China ezüst cukor tartó	4 K
China ezüst cukor kosár	4 K
China ezüst vaj tartó	4 K

Répkerepezés, ablak üvegezés

gyorsan, előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

Üveg, porcellán, nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő:

Felelős szerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR

Dr. PAPP KÁROLY

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet V-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1917 január 1-én V-ik évtársulatát nyitja meg.

Az első évtársulat, — dacára a háboru okozta nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel zárult.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti **20 fillér** befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget a reájuk eső nyereséggel megkapják.

A tagok a befizetett összeg $\frac{4}{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kéz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilvágyi színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Harisnya, tricó, keztü.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, gyermek kötött ruházatott valamint az összes kötöttáru cikkek, legelőnyösebb árakban beszerezhetők, az általánosan elismert szolid és jó áruból hirneves

Hungária Harisnyaáruház
a Sas Passage főbejáratánál.

Kéretik cégünket összenemtéveszteni

Valódi

POROSZ SZÉN

kapható

Teleky-utca 45. sz.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai
„Adria“ R. T. Nagyváradon

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabutorok fülkéiben beraktározásra elfogadtatnak Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszínek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Szent László-nyomda, részvénytársaság Nagyvárad.

Kiadó lakás!

Jókai Mór-utca 17. sz. a. egy önálló ház, amelyben 3 szoba előszobával, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel és egy nagy raktár van, azonnal kiadó, esetleg eladó. Értekezhetni: Moskovits Adolf és Fiai R. T. nál.

4 hold

szőlő nagyvárad határban (ebből 3 hold lucernás, fél hold konyhakerti, vetemény föld) új lakóházzal, istálló kocsiszin, kuttal haszonbérbeadó.

Feltételek megtudhatók: „Fekete Sas és Zöldfa“ részvénytársaság irodájában, Sas Passage 24. sz. lépcső, telefon 14-00.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók.
(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.